

© BOERENBOND

Welke voederbiet past het best bij jouw bedrijf?

Voederbieten staan weer meer in de belangstelling. In 2021 bedroeg het Vlaamse areaal zowat 4000 ha. Dit is een toename met 20% in vergelijking met 5 jaar geleden. In Nederland verzesvoudigde het areaal in diezelfde periode. Een juiste rassenkeuze is een belangrijk element van een geslaagde teelt.

Bron: Landbouwcentrum Voedergewassen (LCV)

Er zijn meerdere redenen waarom voederbieten opnieuw meer aandacht krijgen. De verplichting van een derde teelt door het GLB is er zeker één van. Maar zeker zo belangrijk is dat ze een smakelijk ruwvoer leveren, met een hoge VEM-opbrengst per hectare. De voorbije jaren heeft het gewas zich ook bewezen als klimaatrobuust, vergeleken met

mais of gras. Door het inkuilen van bieten met bijvoorbeeld mais of bietenpulp, kunnen ze ook het hele jaar door gevoerd worden.

Om tot een geslaagde teelt te komen is naast een goede teelttechniek ook de rassenkeuze van belang. Ondanks het relatief beperkte areaal voederbieten is er toch een ruim aanbod aan rassen op de markt. Ieder ras heeft zijn specifieke

kenmerken die maken dat het al dan niet geschikt is voor een bepaalde grondsoort, teeltwijze of gebruik.

Rassenproeven in Vlaanderen

Het rassenonderzoek in Vlaanderen gebeurt hoofdzakelijk door het ILVO. Voor de officiële rassenproeven legt het jaarlijks rassenproeven aan op vijf locaties in de verschillende landbouwstroken in België. De rassen worden twee tot drie jaar beproefd. Krijgen de variëteiten een gunstige beoordeling, dan worden ze opgenomen in de beschrijvende en aanbevelende ILVO-rassenlijst. Deze lijst kan je raadplegen via rassenlijst.ilvo.vlaanderen.be/nl. Het LCV voerde tot 2005 een extra rassenproef uit, met naast de rassen van

de beschrijvende en aanbevelende ILVO-rassenlijst ook andere variëteiten die op de markt waren. Sinds 2017 legt Hooibeekhoeve in het kader van projecten terug rassendemo's aan in de Kempen.

Verskillende typen voederbieten

Als er gekeken wordt naar het rassenaanbod van zowat 15 jaar geleden, dan bedroeg het drogestofgehalte (DS-gehalte) van de voederbieten 15 tot 17%. Bij het huidige rassenaanbod varieert het tussen 15 en 23%. Door deze evolutie worden de rassen ingedeeld in groepen. De Belgische rassenlijst maakt een opdeling in twee groepen, namelijk rassen met een gemiddeld tot hoog DS-gehalte (15% tot 20% DS) en rassen met een hoog tot zeer hoog DS-gehalte (> 20% DS). De Franse organisatie ADBFM deelt de rassen op in drie groepen, namelijk gemiddeld (< 16%), hoog (16-18%) en zeer hoog DS-gehalte (> 18%). De rassen met een DS-gehalte van lager dan 18-20% kunnen beschouwd worden als de klassieke voederbieten. De vorm kan stomp, ovaal, rond of kegelvormig zijn. Qua kleur zijn ze dikwijls rood, maar ook oranje, gele of witte types komen voor. Doorgaans staan ze ook iets meer boven de grond. Variëteiten die in de groep 'zeer hoge DS' vallen, hebben een DS-gehalte van meer dan 18-20%. Verder in het artikel worden ze hoge DS-bieten genoemd. Deze types lijken sterk op suikerbieten. Vergeleken met de klassieke voederbieten brengen ze vers minder kilo's op, maar door hun hoge DS-gehalte is hun DS-opbrengst wel hoger. Doorgaans bevatten deze bieten ook meer suikers en is hun tarragehalte ook wat hoger. De bieten staan ook grotendeels onder de grond.

Teelttechnisch gezien zijn er weinig verschillen met de klassieke voederbieten. Verschillen zijn er wel naar gebruik en bewaring toe, gezien het hogere suikergehalte.

Belangrijke rasaspecten

Opbrengst vormt zeker een belangrijk aspect bij de rassenkeuze. Bij bieten speelt zowel de verse als de DS-opbrengst een rol. Teelt men bieten voor verkoop, dan streeft men naar een hoge verse opbrengst. Dikwijls zijn dit ook oranje of rode bieten. Dienen de bieten om zelf te vervoederen, dan is het streefdoel om een zo hoog mogelijke DS-opbrengst per hectare te behalen. Hier is rassenkeuze een item in, maar ook de teelttechniek heeft invloed op het resultaat. Het speelt ook een rol hoe de bieten zullen worden vervoederd. Bij verse vervoeding zonder te malen valt de keuze best op rassen met een lager DS-gehalte. Is het de bedoeling om er mengkuilen mee te maken, dan gaat de voorkeur uit naar een ras met een DS-gehalte van minimaal 15%. Ingeval de bieten mee worden ingekuuld, bevatten ze best ook zo weinig mogelijk aanklevend zand. Hoge DS-bieten hebben doorgaans een wat hogere tarra, dus bij reiniging zal de afstelling voor deze rassen iets agressiever mogen. Voor wie vroeg wil zaaien, is ook schietertolerantie een belangrijke eigenschap. Wat ziekten betreft, zijn er rasverschillen voor de belangrijkste bladziekten als cercospora, roest en witziekte. Met een

inkrimping van de beschikbare fungiciden en actieve stoffen (het gros van de toegelaten middelen bevat difenocozonazol) kan dit criterium in de toekomst nog belangrijker worden. In regio's met veel suikerbieten kiest men best ook voor een rhizomanietolerant ras.

Rhizoctoniatolerantie

De bodemschimmel *Rhizoctonia solani* zorgt voor uitval van planten en voor rotte bieten. De aantasting kan zich al vroeg in het seizoen uiten door het wegvallen van jonge plantjes. In een later stadium zijn er 'slapende bieten' in het veld te zien, waarbij de bladeren slap hangen of afgestorven zijn, in combinatie met rotte bieten. Soms vertonen de bieten bij de oogst nog maar enkele rotte plekken. Aangetaste bieten zullen echter verder rotten in de hoop en zo ook de andere bieten aantasten, met de nodige verliezen tot gevolg. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat er ook andere schimmels – zoals aphanomyces of fusarium – voor rotte bieten kunnen zorgen. Rhizoctonia is een grote groep waar verschillende schimmelstammen toe behoren. Bij bieten is het vooral groep 2-2IIIB die problemen veroorzaakt. Juist die groep is ook belangrijk bij mais en gras. Dit zijn waardplanten ▶

Er is een heel breed gamma voederbieten, met allerlei vormen, kleuren en drogestofgehaltes.

Een juiste rassenkeuze is een belangrijk element van een geslaagde teelt.

voor deze bodemschimmel, maar ze laten weinig tot geen schade zien. Vandaar dat problemen met rhizoctonia vaker voorkomen op percelen met een enge rotatie van mais en/of gras. Bij aardappelen kan rhizoctonia ook schade veroorzaken, maar hier gaat het om een andere groep (groep 3). Een rotatie met aardappelen is dus perfect mogelijk en zorgt niet voor extra schade. Nog beter is het inschakelen

van een graangewas in de rotatie in combinatie met een passende groenbedekker. Zo kan bijvoorbeeld de teelt van wintergerst gevolgd door bladrammenas de impact van rhizoctonia actief verminderen. Ook andere graangewassen zijn een meerwaarde. Rhizoctonia is een zwakteparasiet. Daarom zullen alle maatregelen die de bodemvruchtbaarheid en de bodemstructuur ten goede komen en de gewasgroei stimuleren een positief effect hebben. Wanneer je voederbieten wil telen op risicogevoelige percelen – dan spreken we vooral over enge rotaties met mais en gras – maak dan gebruik van een rhizoctoniatolerant ras. Tolerantie bete-

© PATRICK DIELEMAN

Hoge DS-bieten lijken op suikerbieten en houden doorgaans meer aarde vast. Daarom worden ze grondig gereinigd vooraleer ze te versnipperen en vers te vervoederen of in te kuilen.

kent echter niet dat er geen aantasting meer kan zijn. De graad van aantasting is wel kleiner. In welke mate rhizoctonia optreedt, hangt ook dikwijls af van de omstandigheden. Het komt pleksgewijs voor, waardoor de beoordeling in veldproeven niet altijd even gemakkelijk is. ILVO Plant heeft een biotoets ontwikkeld, om in gecontroleerde omstandigheden na te gaan in welke mate een ras tolerant is of niet. De rassen krijgen een beoordeling van laag tot zeer hoog. De gegevens zijn mee opgenomen in de rassenlijst.

Welk ras kiezen?

Ondanks het beperkte voederbietenareaal is er toch een ruim aanbod aan voederbietenrassen op de markt in Vlaanderen. In de rassenproeven worden jaarlijks een aantal rassen onderzocht, zowel bij ILVO als bij LCV/Hooibeekhoeve. Tabel 1 en tabel 2 vatten de resultaten samen van de proeven op de Hooibeekhoeve. Op rassenlijst.ilvo.vlaanderen.be vind je de resultaten van de officiële rassenproeven voor voederbieten (en ook andere voedergevoelissen) bij ILVO, met heel wat cijfergegevens op basis van proeven over meerdere jaren. ■

Werkten mee aan dit artikel:

Gert Van de Ven (Hooibeekhoeve);
Eva Wambacq en Joos Latré (HoGent/
UGent) en Joke Pannecoucq (ILVO).

Tabel 1. Opbrengsten klassieke voederbietrassen in proeven Hooibeekhoeve

ras	Verse opbrengsten (ton/ha)				Drogestofopbrengsten (ton/ha)			
	2017	2018	2020	2021	2017	2018	2020	2021
Bangor			111%	101%			105,6%	90,1%
Brunium	93%		92%	97%	106,6%		97,7%	101,3%
Cagnotte				97%				106,8%
Caribou				105%				94,4%
Corindon				95%				99,7%
Delicante				108%				107,7%
DM8134			93%	95%			94,1%	94,7%
Foribo				92%				104,5%
Geronimo				108%				97,7%
Gitty				97%				97,3%
Gustea				102%				113,9%
Merveille				105%				101,5%
Monbrun	104%				88,7%			
Rialto	102%	100%	97%	99%	97,2%	100,0%	86,7%	90,3%
Summo	102%		96%		107,5%		99,3%	
Tarinne			95%				101,3%	
100% =	150,6 ton/ha	116 ton/ha	97,7 ton/ha	118,6 ton/ha	20 ton/ha	22,8 ton/ha	16,3 ton/ha	20,5 ton/ha

© BRON: HOOIBEKHOEVE

Tabel 2. Opbrengsten hoge DS-rassen in proeven Hooibeekhoeve

ras	Verse opbrengsten (ton/ha)				Drogestofopbrengsten (ton/ha)			
	2017	2018	2020	2021	2017	2018	2020	2021
Bergman		106%	100%	105%		105,7%	100,0%	102,8%
Godiva KWS	110%				103,0%			
Laurena		95%				93,3%		
Pintea				95%				97,2%
100% =	115,8 ton/ha	107,7 ton/ha	97,7 ton/ha	98,7 ton/ha	24,6 ton/ha	27,7 ton/ha	16,8 ton/ha	22,4 ton/ha

© BRON: HOOIBEKHOEVE